

Galvenās norādes: Antimikrobiālo līdzekļu lietošana veselības aprūpes iestādēs

ECDC 2016.–2017. gadā koordinēja otro punkta prevalences apsekojumu par veselības aprūpē iegūtajām infekcijām un antimikrobiālo līdzekļu izmantošanu Eiropas akūtās aprūpes slimnīcās un trešo punkta prevalences apsekojumu par veselības aprūpē iegūtajām infekcijām un antimikrobiālo līdzekļu izmantošanu Eiropas ilgtermiņa aprūpes iestādēs. Konstatējumu kopsavilkums ir pieejams trijos *Eurosurveillance* rakstos:

[Antimicrobial use in European acute care hospitals: results from the second point prevalence survey \(PPS\) of healthcare-associated infections and antimicrobial use, 2016 to 2017.](#) Euro Surveill. 2018;23(46):1800393. Plachouras D, Kärki T, Hansen S, Hopkins S, Lyytikäinen O, Moro ML, et al.

[Antimicrobial use in European long-term care facilities: results from the third point prevalence survey of healthcare-associated infections and antimicrobial use, 2016 to 2017.](#) Euro Surveill. 2018;23(46):1800394. Ricchizzi E, Latour K, Kärki T, Buttazzi R, Jans B, Moro ML, et al.

[Prevalence of healthcare-associated infections, estimated incidence and composite antimicrobial resistance index in acute care hospitals and long-term care facilities: results from two European point prevalence surveys, 2016 to 2017.](#) Euro Surveill. 2018;23(46):1800516. Suetens C, Latour K, Kärki T, Ricchizzi E, Kinross P, Moro ML, et al.

Galveno norāžu pamatā ir punktu prevalences apsekojumu rezultāti.

Antimikrobiālu līdzekļu lietošana Eiropas akūtās aprūpes slimnīcās

Antibakteriālie līdzekļi infekciju ārstēšanai ir svarīgi dzīvības glabšanai, bet antimikrobiālo līdzekļu pārmērīga lietošana var biežāk izraisīt nevēlamas blakusparādības un multirezistentu mikroorganismu rašanos.

Katrs trešais pacients katru dienu saņem vismaz vienu antimikrobiālu līdzekli.

Dažkārt antimikrobiālie līdzekļi pacientiem tiek doti infekciju profilaksei, lai novērstu infekcijas saistībā ar ķirurģiskām procedūrām.

Viens no diviem ķirurģiskās profilakses kursiem bija izrakstīts laikam, kas ilgāks par vienu dienu.

Viena deva parasti ir pietiekama ķirurģiskai profilaksei. Ilgstoša ķirurģiska profilakse ir nozīmīgs nevajadzīgas antimikrobiālo līdzekļu izmantošanas avots slimnīcās, un tas ir jārisina visā Eiropā.

Viena no 10 receptēm antimikrobiālajām zālēm bija paredzēta medicīniskās profilakses pasākumiem, attiecībā uz kuriem ir tikai ierobežots skaits indikāciju.

Tāpēc daļa antimikrobiālo līdzekļu recepšu, kas paredzētas medicīniskās profilakses nolūkam, iespējams, nav nepieciešama.

Plaša spektra antibiotiku īpatsvars visā Eiropā svārstījās no 16 % līdz 62 %.

Plaša spektra antibiotikas ne vienmēr ir nepieciešamas, un to izmantošana izraisa rezistenci pret antimikrobiālajiem līdzekļiem. Plašās atšķirības to izmantošanā norāda uz nepieciešamību pārskatīt to indikācijas daudzās valstīs un slimnīcās.

Septiņi no 10 antibakteriāliem līdzekļiem tika ievadīti parenterāli. Par pāriešanu no parenterālas lietošanas uz orālu tika paziņots tikai 4 % no parenterālo antimikrobiālo līdzekļu receptēm.

Par antimikrobiālo līdzekļu lietošanas vadlīniju pieejamību ziņoja 76 % slimnīcu. Par noteiktu laiku, ko darbinieki veltījuši antimikrobiālo līdzekļu pārvaldībai, ziņoja 54 % slimnīcu.

Antimikrobiālu līdzekļu lietošana Eiropas ilgtermiņa aprūpes iestādēs

Antimikrobiālie līdzekļi parasti tiek paredzēti un veicina rezistences pret antimikrobiālajiem līdzekļiem attīstību ilgtermiņa aprūpes iestādēs (LTCF).

Viens no 20 pacientiem katru dienu saņēma vismaz vienu antimikrobiālu līdzekli.

Septiņi no 10 antimikrobiāliem līdzekļiem tika izrakstīti infekcijas ārstēšanai un trīs no 10 — profilaksei.

Trīs no četriem profilakses kursiem tika izmantoti urīnceļu infekciju profilaksei. Lai gan šāda prakse var samazināt infekcijas risku sievietēm, nav pierādījumu par tās efektivitāti, ja to plaši piemēro gados vecākiem pacientiem. Turklāt šī prakse ir saistīta ar paaugstinātu rezistences risku pret antimikrobiālajiem līdzekļiem. Tāpēc lielākā daļa profilakses kursu var būt saistīta ar antimikrobiālo līdzekļu nevajadzīgu lietošanu.

Atkarībā no valsts visām vai nevienai no *LTRF* nav paredzētas vadlīnijas par antimikrobiālo līdzekļu lietošanu. Turklāt tikai viena no piecām *LTRF* regulāri rīko apmācību par piemērotu antimikrobiālo līdzekļu izrakstīšanu.

Veselības aprūpē iegūtas infekcijas un rezistence pret

antimokrobiālajiem līdzekļiem Eiropas akūtās aprūpes slimnīcās un ilgtermiņa aprūpes iestādēs

Lai gan dažas veselības aprūpē iegūtas infekcijas (*HAI*) ir viegli ārstējamas, citas var nopietnāk ietekmēt pacientu veselību, paildzinot viņu uzturēšanos slimnīcu un palielinot slimnīcu izmaksas. Veselības aprūpē slimnīcās iegūtas infekcijas izraisa vairāk nāves gadījumu Eiropā nekā jebkura no citām infekcijas slimībām, ko uzrauga *ECDC*.

Jebkurā dienā:

- Vienam no slimnīcas 15 pacientiem ir vismaz viena *HAI*;
- 98 000 pacientiem ir vismaz viena *HAI*;
- Vienam no ilgtermiņa aprūpes iestāžu 24 rezidenti ir vismaz viena *HAI*;
- 124 000 rezidenti ir vismaz viena *HAI*.

Aprēķināts, ka Eiropas slimnīcās un ilgtermiņa aprūpes iestādēs katru gadu kopskaitā 8,9 miljoniem pacientu rodas veselības aprūpē iegūtas infekcijas.

Veselības aprūpē iegūtas infekcijas slimnīcās (piemēram, pneimonija, infekcijas operācijas vietā un asinsrites infekcijas) parasti ir smagākas un tām ir lielāka ietekme nekā veselības aprūpē iegūtām infekcijām ilgtermiņa aprūpes iestādēs (piemēram, elpceļu infekcijām, kas nav pneimonija, urīnceļu infekcijām, kā arī ādas un mīksto audu infekcijām).

Vairāk nekā puse no dažām veselības aprūpē iegūtām infekcijām tiek uzskatītas par novēršamām.

Veselības aprūpē iegūtas infekcijas bieži tiek ārstētas bez mikrobioloģisko paraugu analīzēm, vai arī analīzes ir negatīvas.

Atbildīgais mikroorganisms tika identificēts 53 % veselības aprūpē iegūtu infekciju slimnīcās un tikai 19 % veselības aprūpē iegūto infekciju ilgtermiņa aprūpes iestādēs.

Viena no trim baktērijām, kas izraisa veselības aprūpē iegūtas infekcijas gan slimnīcās, gan ilgtermiņa aprūpes iestādēs, bija rezistenta pret antibiotikām.

Kas ir punkta prevalences apsekojums? Prevalences apsekojums ir to pacientu skaits, kuriem ir īpaša slimība/ārstēšana (šajā gadījumā vai nu ar veselības aprūpi saistīta infekcija, vai antibakteriāls līdzeklis) noteiktā laikā (šajā gadījumā vienā dienā) kā daļa no kopējā pacientu skaita, kuri hospitalizēti konkrētajā laikā.